

Riskipelaaminen

10.5.2017

Pelitukifoorumi

Tapio Jaakkola

EHYT ry

Miksi puhua rahapelaamisesta?

Voisiko asia kuulua minulle?

Miksi rahapelaamisesta pitäisi puhua?

Riskipelaaminen tai peliongelma ei näy ulospäin.

Rahapelaamisen määrää kytkeytyy peliongelman esiintymiseen.

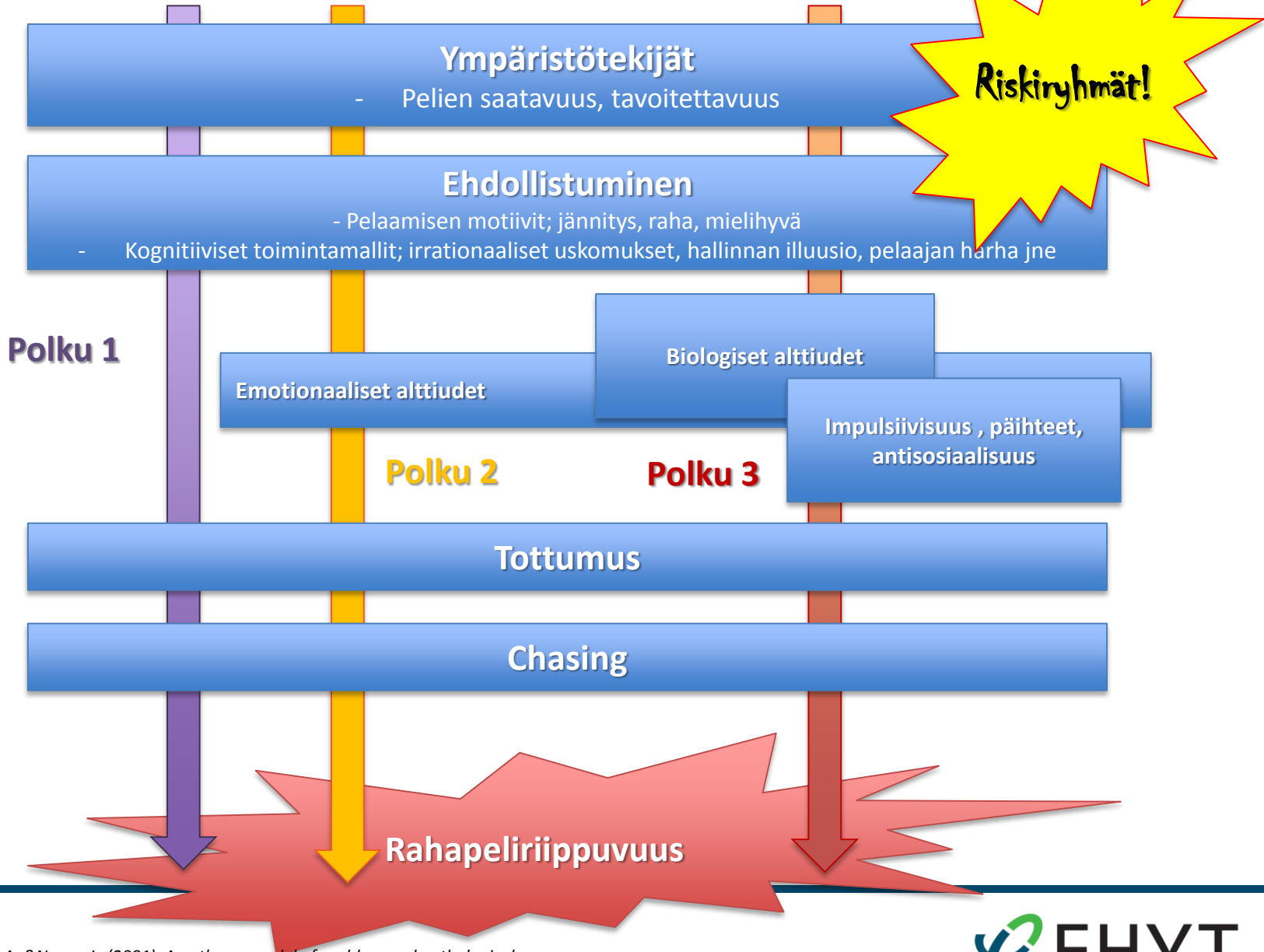
Tunnistaminen ajoissa voi ehkäistä vakavia haittoja.

Pelaajat eivät itse ota puheeksi/hae apua.

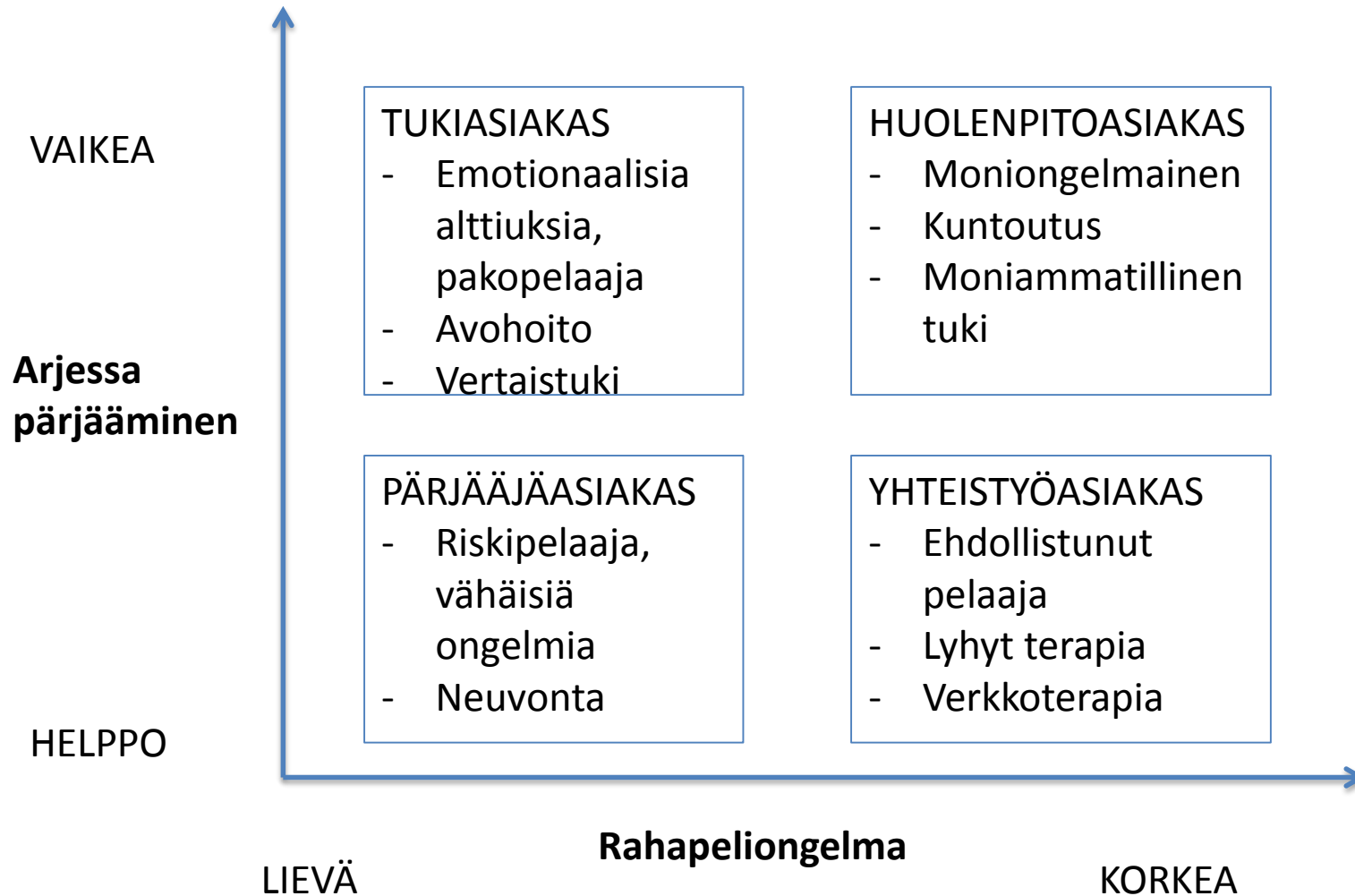
Kriisit riskitilanteina pakopelaamiselle.

Polkuja peliongelmaan

Tuki ja palvelut asiakkaan mukaan

Lähde: Koivuniemi & Simonen, Kohti asiakkuutta (Duodecim 2011)

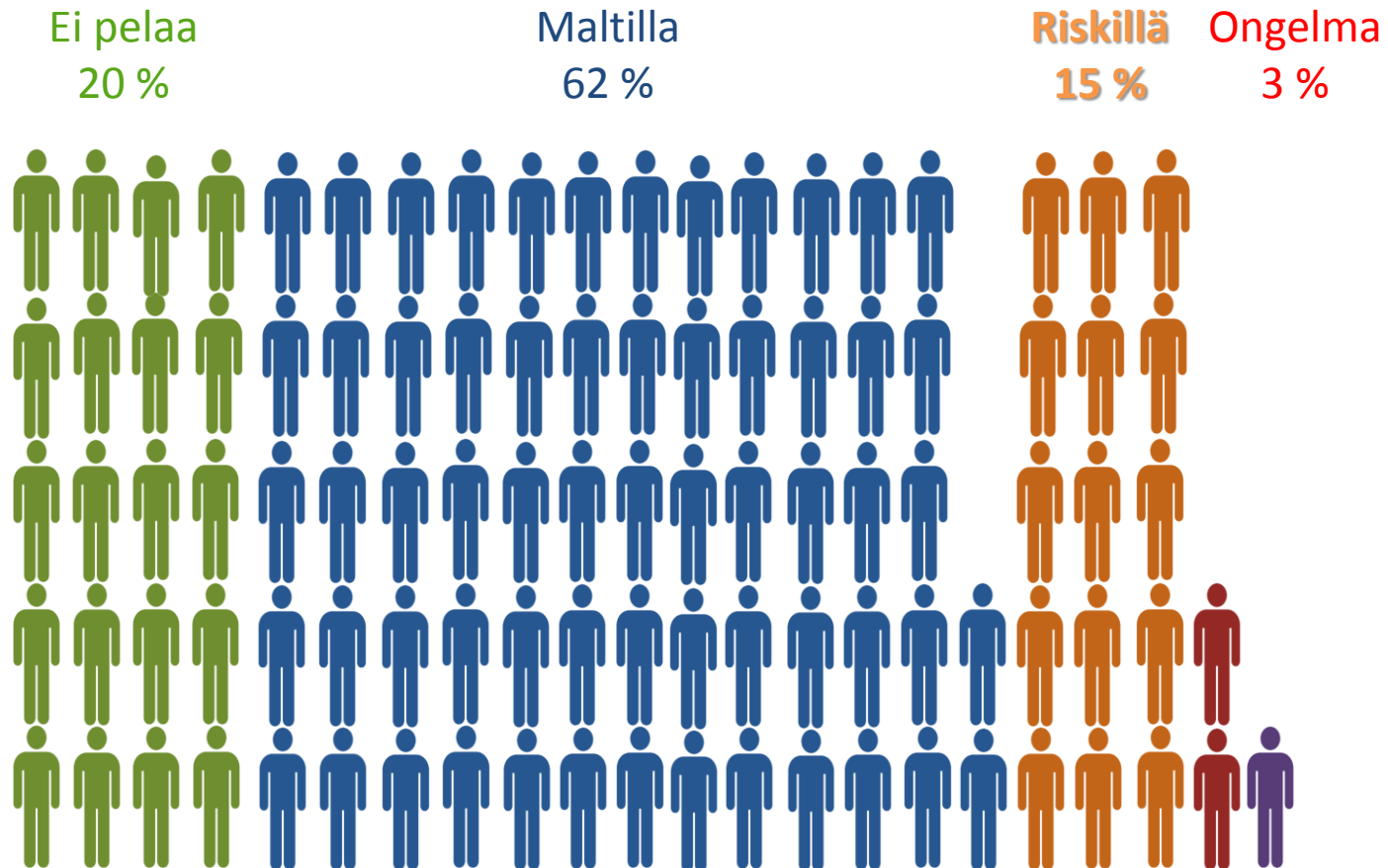
http://www.karelia.fi/assihanke/files/Kauko_Koivuniemi.pdf

Tapio Jaakkola 9.2.2017

Rahapelihaitat ja pelaaminen

Koska liika on liikaa?

Pelaa rahapelejä

Riskipelaajien

- ✓ osuus kasvanut 13% -> 15 % (2011-2015)
- ✓ suhteellinen osuus 1,5x Norja, UK

Riskirajoilla

- *pelaa usein*
 - *käyttää pelaamiseen omiin mahdollisuuksiinsa nähden runsaasti aikaa ja/tai rahaa*
 - *pelaa yleensä useita erilaisia rahapelejä*
 - *mahdollisesti aiheutuu pelaamisesta joitain haitallisia oireita*
 - *omassa taloudessa, terveydessä, sosiaalisissa suhteissa, työssä tai opiskelussa.*
- Seuraavassa tarkastelussa käytetty raja-arvona PGSI 1-4 (Suomalaisten rahapelaaminen 2015)

Maltillisten pelaajien, riskipelaajien ja ongelmapelaajien taustoista, pelikäyttäytymisestä ja päihteiden käytöstä. (Suomalaisten rahapelaaminen 2015)	Maltillinen pelaaja (n=2895)	Riski- pelaaja (n=441)	Ongelma- pelaaja (n=44)*
Mies (%)	53	68	71
Nainen (%)	47	32	29
Keskimääräinen ikä, vuotta	47,6	41,9	39,9
Palkansaaja, yrittäjä	61	60	54
Pelannut internetissä rahapelejä kuluneen vuoden aikana (%)	20	23	36
Pelikertoja useita kertoja viikossa tai päivittäin (%)	8	29	63
Pelaamiseen käytetty raha viikossa keskimäärin, euroa	8	20	79
Vuoden aikana pelattuja eri rahapelejä keskimäärin	3	4	6
Juonut ainakin 6 alkoholiannosta kerralla vähintään kerran kk (%)	21	37	43
Tupakointi päivittäin tai satunnaisesti (%)	33	46	69

*Ongelmapelaajien ryhmän pienen koon vuoksi esitetyt osuudet ovat suuntaa-antavia.

Pelaaminen

- Riski- ja ongelmapelaajat pelaavat keskimäärin useampaa korkean riippuvuusriskin sisältävää rahapeliä.
- Raha-automaattien ja muiden korkean riskin pelien pelaaminen onkin selvästi yleisempää riski- ja ongelmaryhmillä.
 - Riskipelaajilla raha-automaatit 2. ja ongelmapelaajilla 1.
 - Maltillisilla pelaajilla; 1. lottopelit, 2. arvat, 3. raha-automaatit
 - Riskipelaajat pelaavat maltillisia pelaajia enemmän kaikkia muita pelityyppejä, paitsi lottoa.

Riskipelaaja vs. ongelmapelaaja

	Riskipelaaja (n=435)	Ongelmapelaaja (n=63)
Yrittänyt voittaa takaisin hävityt rahat	60	93
Pelannut aikaisempaa suuremmilla summilla saadakseen saman jännityksen tunteen	19	73
Pelannut suuremmilla summilla kuin olisi varaa hävitä	18	70
Tuntenut syyllisyyttä rahapelaamisestaan	13	81
Tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla itselle ongelma	16	91
Arvosteltu rahapelaamisen takia	12	71
Rahapelaaminen on aiheuttanut terveysongelmia, myös stressiä ja ahdistusta	3	59
Rahapelaaminen on aiheuttanut taloudellisia ongelmia	1	38
Lainannut rahaa tai myynyt jotakin saadakseen rahaa pelaamista varten	1	21

Kalle Lind 2016 (ei julk.)

Rahapelikulutus ja haitat

Maltillinen pelaaja

- 2,5 milj. hlö
- Kerran viikossa tai harvemmin
- Ka. 3 peliä
- 8 eur. vko

Riskipelaaja

- 500 000 hlö
- Kerran viikossa tai useammin
- Ka. 4 peliä
- 20 eur. vko

Ongelmapelaaja

- 124 000 hlö
- Useita kertoja viikossa
- Ka. 6 peliä
- 79 eur. vko

Kulutus ennakoi haittoja

- Riskipelaaja on lähempänä ongelmapelaaja kuin rahapelejä maltillisesti pelaavia henkilöitä.
- Riskialttiiden pelaamisen tapojen tunnistaminen ajoissa voisi estää pelaamisen muuttumisen ongelmaksi.
- Korkeampi kulutus näyttää ennakoivan haittoja.
- Rahapelihaittojen ehkäisyn kannalta olisi hyödyllistä löytää lyhyt ja helposti käytettävä riskipelaamista tunnistava mittari.

Miten ottaa rahapelaaminen puheeksi?

Puhuttaisko rahapelaamisesta?

Miten liikkeelle?

Miten ottaa rahapelaaminen puheeksi?

➤ Kysy: Pelaatko rahapelejä?

- Harkitse miten ja millä sanoilla kysyt. Osa ihmisistä on kovin haluttomia puhumaan pelaamisestaan.
- Kun asiakas puhuu rahapelaamisesta.

➤ Kysy/lomake:

- Pelaatko rahapelejä?
- Miten usein pelaat?
- Millaisia pelejä pelaat?

➤ Neutraali lähestyminen

➤ Huom. stigma

Rahapeliongelman riskiä lisää

- Pelaamisen määrä
 - Useus – montako kertaa viikossa ?
 - Käytetty aika – kuinka kauan kerralla?
 - Käytetty rahamäärä – mihin on varaa?
- Pelit
 - Kaikki pelit eivät ole samanlaisia – nopeat pelit?
 - Nopeus, panostuksen määrä, taito vs. onni, verkossa vai ”kivijalassa”
 - Pelattujen pelien määrä – montako eri pelityyppiä?

1. Mitä rahapelejä olet pelannut viimeisen vuoden aikana?

- a. ☐ Lottopelit
(esim. Lotto, Viking Lotto, Jokeri)
- b. ☐ Raaputusarvat ja eArvat (nettiarpa)
(esim. Luontoarpa, Onnensanat)
- c. ☐ Veikkauksen vakio- ja moniveikkaus
- d. ☐ Veikkauksen päivittäiset arvontapelit
(esim. Keno)
- e. ☐ Hevospelit, raviveikkaus ja totopelit
(esim. Kaksari, Toto75)
- f. ☐ Nopeat päivittäiset arvontapelit
(esim. eBingo (nettibingo), Syke, Pore)
- g. ☐ Raha-automaatit,
(esim. Kulta-Jaska, PikaPokeri)
- h. ☐ Urheiluvedonlyönti
(esim. Pitkäveto, Live-veto)
- i. ☐ Kasinopelit
(esim. ruletti, blackjack, laivoilla ja kasinoilla pelaaminen)
- j. ☐ Nettikasinot
(esim. PAF, ray.fi, kolikkopelit.com)
- k. ☐ Pokeri netissä ja kasinolla
(muita pelaajia vastaan pelattavat pokeripelit, kuten Texas Hold'em ja Sökö)

2. Miten usein pelaat rahapelejä?

- a. ☐ kerran kuukaudessa tai harvemmin
- b. ☐ 2-3 kertaa kuukaudessa
- c. ☐ kerran viikossa
- d. ☐ useita kertoja viikossa
- e. ☐ päivittäin tai lähes päivittäin

Palautteen anto

- Kerro asiakkaalle, miten hänen vastauksensa suhteutuvat koko väestön tilastoihin.
 - Mitä useampaa
 - Mitä nopeammin
 - Mitä useampaa nopeata→ Sitä todennäköisemmin kehittyy peliongelma
 - Silti yhteisvaikutus oleellista
- ”Kaikille riskitason pelaajille ei kehity peliongelmaa, mutta kaikilla peliongelmaisilla on ollut riskitason pelaamista.”
- Henkilökohtainen palaute
- Anna asiakkaalle materiaali
- Tee BBGS tarvittaessa tai suosittele asiakkaalle sen tekemistä
- (ja ohjaa tarvittaessa oikeaan paikkaan.)

Varhainen puuttuminen

- Ehkäisee vakavampia haittoja
- Mikä on oma suhteesi rahapelaamiseen?
- Kysymällä rahapelaamisesta
- Ihmiset eivät ole halukkaita puhumaan pelaamisestaan
- Antamalla neuvonta ja tietoa
- Ohjaamalla edelleen

Mitä voin itse tehdä haittojen ehkäisemiseksi ja varhaisen tuen tarjoamiseen?

- Tärkeää luoda otollinen **ilmapiiri** omaehtoiseen puheeksi ottamiseen.
- Peliongelman esiin tuloa voi **edesauttaa**:
 - Rutiineihin pelaamisesta **kysyminen** kaikilta
 - Tarkkaillaan vihjeitä ja merkkejä asiakkaissa
 - Esille **materiaalia** ongelmapelaamisesta ja avusta
 - Selvitetään **palvelupolku**
 - Sovitaan miten menetellään - samanaikaisia ongelmia
 - Päivitetään **oma osaaminen**

(Lähde: Pelissä-hanke)

Kiitos !

tapio.jaakkola@ehyt.fi

